

Kajaanin kaupunki

**Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma
Kajaanin kaupunki**

TOIMINTASUUNNITELMA.....	2
PERUSOPETUKSEN AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA	2
KAJAANIN KAUPUNKI	2
Toiminta-ajatus ja tavoitteet	2
Sisällölliset painoalueet ja suunnittelun periaatteet.....	2
Toiminnan järjestämiseen liittyvät keskeiset asiat.....	3
Toiminta-aika	3
Toimintamaksu	3
Toimintaan hakeminen ja valintakriteerit	4
Toiminnan laajuus ja lapsiryhmän koko	5
Tukea tarvitsevat lapset aamu- ja iltapäivätoiminnassa	5
Henkilöstön resursointi, henkilöstön rakenne ja ohjaajien kelpoisuus.....	6
Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajan tehtävät.....	6
Ohjaajien rikostaustan selvittäminen.....	6
Ohjaajien perehdyttäminen	6
Kulkemisen ja kuljetusten järjestäminen	7
Välipalan järjestäminen	7
Turvallisuus- ja pelastussuunnitelma sekä vakuutusasiat.....	7
Yhteistyö ja seuranta	7

TOIMINTASUUNNITELMA
PERUSOPETUKSEN AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA
KAJAANIN KAUPUNKI

Toiminta-ajatus ja tavoitteet

Kajaanin kaupunki järjestää perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaa perusopetuksen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien osalta oppilaille, joilla on perusopetuslain mukainen päätös erityisestä tuesta.¹ Lisäksi kriteerinä on, että lapsen molemmat huoltajat ovat töissä tai opiskelussa.

Toimintaa hallinnoi sivistystoimialan varhaiskasvatus yhteistyössä perusopetuksen kanssa. Kunnalla on kokonaisvastuu perusopetuslain² mukaisesta perusopetuksen oppilaille suunnatun ohjatun toiminnan järjestämisestä säädösten ja opetushallituksen antamien perusteiden mukaisesti.³

Aamu- ja iltapäivätoiminnan yleisenä tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä sekä lapsen tunne-elämän kehitystä ja eettistä kasvua. Toiminnan tulee lisäksi edistää lasten hyvinvointia ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä ennaltaehkäistä syrjäytymistä ja lisätä osallisuutta.⁴

Sisällölliset painoalueet ja suunnittelun periaatteet

Kajaanin kaupungin aamu- ja iltapäivätoiminnan keskeiset kehittämiskohteet nousevat vuosittain toteutetun valtakunnallisen seurannan tuloksista. Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden mukaan laadittu kunnan toimintasuunnitelma ohjaa kaikkia kunnassa toimintaa toteutettavia järjestäjiä, jotka laativat ryhmäkohtaiset toimintasuunnitelmat niiden pohjalta.

Toiminnan suunnittelussa huomioidaan myös Kajaanin kaupungin perusopetuksen lukuvuoden tavoitteet sekä valtakunnallisesti ajankohtaiset kehittämiskohteet.

Menetelminä ovat käytössä mm. Tunne muksu sekä työtapoina ryhmätyöskentely ja pienryhmätyöskentely. Lapsiryhmä jaetaan työskentelystä riippuen joko 10–15 lapsen tai pienempiin 2–5 lapsen ryhmiin. Tavoitteena on avoin, rohkaiseva ja kiireetön ilmapiiri. Toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa ryhmän ohjaajat tekevät yhteistyötä lähikoulun rehtorin, opettajien, erityisopettajien sekä lapsen huoltajien kanssa.

Ohjaajien työn perustana on huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö. Ammattikasvattajat sitoutuvat yhdessä huoltajien kanssa lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseen. Koteja kannustetaan osallistumaan yhteisiin tapahtumiin ja toiminnan suunnitteluun sekä olemaan aktiivisina lapsen asioissa toiminnassa.

Lapsi ja huoltaja kutsutaan ensitapaamiseen, jossa käydään kasvatuskeskustelu ja tutustutaan toimintaan. Vanhemmille tarjotaan mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja heille esitellään sekä kaupungin että ryhmän toimintasuunnitelma.

¹ Perusopetuslaki 48 b 1 mom. (1136/2003) ja Perusopetuslaki 17 § 2 mom. (642/2010)

² Perusopetuslaki (628/1998) 48 a,b,c,d,e ja f § (1136/2003)

³ Perusopetuslaki 48 a § 3 mom. (1136/2003)

⁴ Perusopetuslaki 48 a § 1 mom. <<81136/2003

Toiminnassa on keskeistä luoda mahdollisuus lasten ikätason mukaiseen kasvu ja kehitystä tukevaan leikkiin, luovaan toimintaan ja myönteisiin kokemuksiin ja elämyksiin. Liikkuminen ja ulkoilu sekä rentoutuminen ja levähtäminen ovat toiminnassa tärkeitä.

Ravitsevan välipalan nauttimiseen liittyy kasvatuksellinen ohjaus ja hyvien tapojen opettaminen.

Sisällölliset kokonaisuudet ovat eettinen kasvu ja yhdenvertaisuus, liikunta ja ulkoilu, ruokailu ja lepo, kulttuuri ja perinteet, kädentaidot ja askartelu, kuvallinen, musiikillinen, kehollinen ja kielellinen ilmaisu, mediataidot, arkiaskareet, elinympäristö ja kestävä elämäntapa, erilaiset tiedolliset ja taidolliset aihepiirit.

Kajaanin kaupungissa perusopetuksen kerhotoimintaa järjestetään kaikilla kouluilla. Koulun kerhotoiminta voi olla osa lapsen aamu- ja iltapäivätoimintaa.

Toiminnan järjestämiseen liittyvät keskeiset asiat

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksesta, valvonnasta ja kehittämisestä sekä lasten sijoituksista vastaa hallinnollisesti varhaiskasvatuksen tulosalueeseen varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö.

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestävät Kajaanin kaupungin varhaiskasvatus ja perusopetus yhteistyössä. Lisäksi kaupunki ostaa palveluita seuraavilta yhteisöiltä: Kajaanin 4H-yhdistys ry., Nakertaja-Hetteenmäen kyläyhdistys, Spartak Kajaani ry. ja Kulttuuriosuuskunta G-voima sekä Otanmäki-Vuolijoen Seuraunioni ry. Seurakunnan järjestämää iltapäivätoimintaa kaupunki tukee valtionosuuden siirrolla. Kaupungin järjestämä oma toiminta, seurakunnan ja järjestöjen palvelut muodostavat toimivan sekä sijainniltaan tasapuolisesti jakautuvan verkoston.

Kaupungin aamu- ja iltapäiväryhmien toiminta järjestetään varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyönä pääasiallisesti kouluilla tai niiden välittömässä läheisyydessä. Kaupungin tiloissa toimivien aamu- ja iltapäivätoimintaryhmien osalta ei kaupungin ulkopuolisilta toiminnan järjestäjiltä peritä vuokraa.

Oppilaille, joiden huoltaja tekevät vuorotyötä, voidaan järjestää aamu-, ilta- ja viikonloppuhoitoa vuoropäiväkodeissa erityisin perustein. Lapsen sijoituksessa vuorohoitoon huomioidaan lapsen vuosiluokka, molempien huoltajien vuorotyö, lapsen tuen tarve sekä vanhemman huoltajuussuhde. Tarvittaessa konsultoidaan koulun erityisopettajaa. Vuorohoitoa käyttävillä lapsilla on aina sijoitus myös omanikäistensä iltapäiväryhmään. Vuorohoidosta peritään erillinen maksu maksutaulukon mukaan.

Toiminta-aika

Toimintaa järjestetään koulupäivinä. Aamutoiminta järjestetään kouluilla sekä muutamassa lähipäiväkodissa alkaen klo 6.30 - 10.00 tarpeesta riippuen. Iltapäivätoiminnan toiminta-aika päivittäin on pääsääntöisesti klo 11.00–17.00. Toiminta-aika muodostuu ryhmän lasten perheiden tarpeesta.

Toimintamaksu

Sivistyslautakunta päättää kevään kokouksessa seuraavan lukuvuoden aamu- ja iltapäivätoiminnan maksuista.

Perheen tarvitsema toiminta-aika sovitaan huoltajien ja ohjaajan kanssa elokuussa käytävässä keskustelussa toimipaikan ohjaajan kanssa. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tarve ilmoitetaan etukäteen kirjallisesti ohjajalle esitietolomakkeella tutustumiskeskustelussa.

Koululaisten toimintamaksu on kiinteä kuukausimaksu. Säännölliseksi katsotaan tilanne, joka kestää vähintään 3 kk. Jos lapsen toimintapäivien tarpeessa tapahtuu muutoksia, on asiasta ilmoitettava myös toimistosihteerille.

Vanhemmille, jotka toimittavat perheen tulotiedot joko maksun alentamista tai poistamista varten, maksu määräytyy perheen tulojen ja perheenjäsenten lukumäärän mukaan. Perheellä tarkoitetaan yhteistaloudessa avioliitossa tai avioliitonomaisissa olosuhteissa eläviä henkilöitä sekä molempien samassa taloudessa asuvia alaikäisiä lapsia.

Perheen olosuhteissa (esim. osoite-, tulotiedot, perheen koko) tapahtuvat muutokset tai muissa toimintamaksuun liittyvissä asioissa voitte ottaa yhteyttä varhaiskasvatuksen toimistosihteeriin.

Läsnäolopäivän veroisiksi päiviksi luetaan myös sairaus- ja poissaolopäivät. Kiinteästä kuukausimaksusta poiketaan ainoastaan seuraavissa tapauksissa: Kun lapsi sairautensa vuoksi on poissa vähintään 11 päivää saman kalenterikuukauden aikana, peritään maksuna puolet kuukausimaksun määrästä. Kun lapsi on sairautensa johdosta poissa koko kalenterikuukauden, ei maksua peritä lainkaan kyseiseltä kuukaudesta. Jos lapsi on poissa muusta syystä koko kuukauden, maksuna peritään puolet kuukausimaksusta. Jos lapsi aloittaa tai lopettaa toimintapaikassa kesken kalenterikuukauden, maksun periminen alkaa siitä päivästä, jolloin lapsi menee toimintapaikkaan ja päättyy siihen päivään, jolloin lapsi lopettaa toimintapaikassa. Jos maksun määrittämisestä koskeva päätös on perustunut asiakkaan tai hänen edustajansa antamiin virheellisiin tietoihin, voidaan maksu oikaista takautuvasti. Koululaisten toimintamaksut ovat ulosottokelpoisia.

Sivistystoimiala tiedottaa toiminnasta mm. järjestämällä alueelliset infotilaisuudet huoltajille kolmella eri kaupunginosalla-alueella. Lisäksi ilmoittautumisesta toimintaan tiedotetaan sekä paikallislehdissä että kaupungin nettisivuilla.

Toimintaan hakeminen ja valintakriteerit

Huoltajat hakevat toimintaan sähköisesti ilmoittautumislomakkeella Wilmassa kouluun ilmoittautumisen yhteydessä tai toimittavat paperisen lomakkeen kaupungintalon Infoon. Varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö tekee sijoitukset ryhmiin. Ekaluokkalaiset ja erityisen tuen oppilaat pyritään sijoittamaan ensisijaisesti koululla oleviin ryhmiin ja 2. vuosiluokan oppilaat sijoitetaan koulun välittömässä läheisyydessä oleviin ryhmiin. Vanhemmat voivat esittää toiveenaan joko ensisijaisen tai toissijaisen sijoituspaikan.

Perusopetuksen toiselle vuosiluokalle siirtyvät ilmoittautuvat myös sähköisesti Wilmassa tai toimittavat lomakkeen kaupungintalon Infoon. Viranhaltijapäätökset sijoituksista lähetetään huoltajille huhtitoukokuussa. Hakemuksia otetaan vastaan koko toimikauden. Toimintaan muuna aikana ilmoittautuneet pyritään sijoittamaan vapaina oleviin paikkoihin. Ajoittain voi hakemuksia tulla useita, jolloin jono ryhmään muodostetaan hakemuksen päiväyksen mukaan.

Toiminnan laajuus ja lapsiryhmän koko

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaa jatketaan entisessä laajuudessa. Toiminnan piirissä on vuosittain ollut noin 400 lasta, joista noin 100 lasta on lisäksi aamutoiminnassa. Toiminnan piirissä on ollut noin 60 % 1.vuosiluokan oppilaista ja 38 % 2. vuosiluokan oppilaista. 3 % oli ylempien vuosiluokkien oppilaita.

Ryhmien suositeltava koko olisi 14 lasta ja kaksi ohjaajaa sekä noin 25 lasta ja kolme ohjaajaa. Em. isommat ryhmät jaetaan kahdeksi pienemmäksi toimintaryhmäksi. Erityisen tuen oppilaiden ryhmä voi olla pienempi, jolloin otetaan huomioon oppilaiden tuen tarve ja siihen tarvittava oppimisympäristö, välineistö ja henkilöstö. Erityisen ja tehostetun tuen oppilaiden sijoitukset tehdään yhteistyössä varhaiskasvatuksen erityisopettajien ja koulujen laaja-alaisten erityisopettajien kanssa yhteistyössä. Henkilöstön rekrytointi ja palkkaus tehdään yhteistyössä rehtoreiden ja johtavan erityisopettajan kanssa.

Tukea tarvitsevat lapset aamu- ja iltapäivätoiminnassa

Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus saada riittävää kasvun ja oppimisen tukea heti tuen tarpeen ilmetessä⁵. Lain ja Opetushallituksen laatimien perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden⁶ mukaisesti oppilaan saama tuki voidaan jakaa yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen.

- Yleinen tuki on osa kaikkea oppilaan kasvatusta, opetusta ja ohjausta. Tuen tarve on luonteeltaan yleensä lyhytaikaista, oppilas voi tarvita vain yhtä tukimuotoa, kuten tukiopetusta tai osa-aikaista erityisopetusta
- Oppilaalle, joka tarvitsee oppimisessaan tai koulunkäynnissään säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tukimuotoja, annetaan tehostettua tukea hänelle laaditun, pedagogiseen arvioon perustuvan kirjallisen oppimissuunnitelman mukaisesti. Tehostettu tuki on luonteeltaan vahvempaa ja pitkäjänteisempää kuin yleinen tuki
- Erityistä tukea annetaan niille oppilaille, joiden kasvun, kehityksen tai oppimisen tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu riittävästi muilla tukitoimilla. Oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma
- Tehostettua tai erityistä tukea saavilla oppilaille voi kunnan päätösten mukaisesti olla oikeus maksuttomaan kuljetukseen.
- Oppilaat, joille on tehty erityistä tukea koskeva päätös, ovat oikeutettuja hakemaan aamu- ja iltapäivätoimintaan koko perusopetuksen ajan.

Kajaanin kaupungin järjestämä toiminta on tarkoitettu koulujen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien oppilaille, joilla on erityisen tuen päätös⁷. Mahdollisuuksien mukaan erityistä tukea saavien oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään muun aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteydessä. Mikäli oppilaiden tarpeet sitä edellyttävät, voidaan toiminta järjestää myös omissa ryhmissä. Toiminnan järjestäminen oman ikäkauden mukaisissa ryhmissä tukee erityistä tukea saavien oppilaiden kehi-

⁵ Perusopetuslaki 30 § 1 mom. (642/2010)

⁶ Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden muuttaminen ja täydentäminen, MÄÄRÄYS 50/01/2010

⁷ Perusopetuslaki 48 b §

tystä. APIP-toiminta voi olla osa oppilaan tehostettua ja erityistä tukea. Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajat tekevät yhteistyötä huoltajien ja opettajien kanssa oppilaan tarpeiden mukaan. Tarvittaessa kutsutaan moniammatillinen oppilashuoltopalaveri koolle. Ohjaaja voi olla mukana huoltajien suostumuksella.

Henkilöstön resursointi, henkilöstön rakenne ja ohjaajien kelpoisuus

Aamu- ja iltapäivätoimintaa toteuttaa riittävä ja ammattitaitoinen henkilöstö. Ohjaajan kelpoisuuden täyttää henkilö, joka on suorittanut tehtävään soveltuvan korkeakoulu-, opistoaste- tai ammatillisen perustutkinnon tai niitä vastaavat aikaisemmat opinnot, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon ja jolla on koulutuksen yhteydessä hankittu tai kokemuksella osoitettu taito toimia lapsiryhmän ohjaajana.

Päteviä ohjaajia ovat myös henkilöt, joilla on kelpoisuus antaa luokanopetusta, esiopetusta tai aineenopetusta tai toimia oppilaanohjaajana.

Kajaanissa toimivat ohjaajat ovat koulutukseltaan mm. yhteisöpedagogeja, lastenhoitajia, lähihoitajia, nuoris- ja vapaa-ajanohjaajia, lasten ja nuorten erityisohjaajia, koulunkäyntiavustajia sekä lastenohjaajia.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajan tehtävät

- ohjaa lapsia leikkiin, liikuntaan, kädentaitoihin, musiikkiin, kuvalliseen ilmaisuun ym. luovaan toimintaan turvallisessa ympäristössä
- tarjoaa lapsille mahdollisuuden lepoon
- toimii yhteistyössä huoltajien ja opettajien kanssa
- on osallisena lapsen henkilökohtaisissa suunnitelmissa ja oppilashuollossa huoltajien kanssa sovitulla tavalla

Ohjaajien rikostaustan selvittäminen

Palveluntuottajan tulee pyytää nähtäväksi työsuhteeseen palkkaamiltan työntekijöiltä rikosrekisteriote (Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annettu laki 504/2004 muutoksineen). Ohjaajana työskentelevän henkilön tulee olla kaikin puolin moitteeton, esimerkillinen aikuinen ja kasvattaja.

Ohjaajien perehdyttäminen

Palvelun tuottajat kokoontuvat tarvittaessa pohtimaan sekä toiminnan sisältöön että järjestämiseen liittyviä kysymyksiä. Koollekutsujana ja vetäjänä toimii varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö.

Aamu- ja iltapäivätoimintaryhmissä työskentelevät ohjaajat kokoontuvat ohjaajatapaamisiin keksimäärin kerran kuussa. Ohjaajatapaamisten organisoinnista vastaa varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö. Seurakunnan lapsityönohjaajat pitävät omat palaverit lastenohjaajilleen kuukausittain. Varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö käy lapsityönohjaajien palaverissa tarvittaessa.

Koko kaupungin aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstölle järjestetään vähintään yksi perehdytyskoulutuspäivä vuodessa. Lisäksi voidaan järjestää koulutusaamupäiviä.

Kulkemisen ja kuljetusten järjestäminen

Erytisen tuen oppilaan kuljetustarve koulumatkojen osalta harkitaan oppilaan koulumuodon selvityksen yhteydessä. Kuljetukset tarkistetaan vuosittain. Huoltaja toimittaa tarvittaessa lääkärintodistuksen kuljetusta varten.⁸

Välipalan järjestäminen

Välipalalista suunnitellaan ja kehitetään yhteistyössä Kajaanin Mamsellin kanssa. Välipalan toimipaikkoihin toimittaa pääsääntöisesti Kajaanin Mamselli.

Turvallisuus- ja pelastussuunnitelma sekä vakuutusasiat

Koulujen pelastus- ja turvasuunnitelmat koskevat myös aamu- ja iltapäivätoimintaa silloin, kun toiminta on järjestetty koululla. Ohjaajien tulee perehtyä koulukohtaiseen suunnitelmaan sekä järjestää ja ohjata ryhmän toiminta sen mukaan yhteistyössä rehtorin ja koulun muun henkilöstön kanssa. Seurakunnan järjestämässä toiminnassa ovat voimassa seurakunnan kerhohuoneita koskevat pelastus- ja turvasuunnitelmat. Lisäksi on laadittu valmiussuunnitelma laajemman epidemian varalta.

Kajaanin kaupungin vakuutusyhtiö Pohjolalta ottama vakuutus kattaa mm. aamu- ja iltapäivätoiminnan ja siihen liittyvät matkat. Palveluntuottajien tulee ottaa vastuuvakuutus sopimusehtojen mukaan.

Yhteistyö ja seuranta

Kajaanin kaupunki saa koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaan valtiosuutta. Toimintaan osoitetaan määrärahat varhaiskasvatuksen tulosalueen budjetissa.

Viranhaltijapäätökset ja perheiden laskutus hoidetaan varhaiskasvatuksen toimistotyönä. Seurakunta laskuttaa omasta toiminnastaan. Seurakunnan järjestämää toimintaa tuetaan valtiovastuksen suuruusella avustuksella. Toiminnan piirissä olevien lasten määrän seurakunta ilmoittaa sopimuksen mukaan 20.9. ja 20.2.

Järjestötoimijoiden kanssa toiminta on järjestetty palvelurahalla, jonka lunastusmaksuna on huoltajan toiminnasta maksama kuukausimaksu. Järjestöjen kanssa tehdään toimeksiantosopimukset, joiden perusteella toiminnasta maksetaan järjestäjille palvelurahaa. Sivistyslautakunta tarkistaa vuosittain palvelurahan suuruuden.

Yhteistyötä tehdään liikuntatoimen, nuorisotoimen, teknillisen toimen, painatuksen, tietohallinnon sekä kulttuurilaitosten kanssa monipuolisesti.

⁸ Koulukuljetusopas 23.03.2009

Kajaanin kaupungin aamu- ja iltapäivätoiminta osallistuu Opetushallituksen järjestämään valtakunnalliseen seurantaan. Arvioinnin tulokset viedään tiedoksi sivistyslautakuntaan. Palveluntuottajat tekevät vuosittain kyselyjä asiakkailleen ja käsittelevät tulokset.

Varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö tekee yhteistyötä palveluntuottajien, varhaiskasvatuksen toimijoiden, koulujen rehtoreiden ja oppilashuollon henkilöstön kanssa sekä valvoo ryhmiä toiminnan laadun arvioimiseksi ja parantamiseksi. Tarvittaessa asiat otetaan laajempaan tarkasteluun erikseen sovittavassa moniammatillisessa palaverissa. Valtakunnallisen arvioinnin tulokset viedään suoraan toimintasuunnitelmaan kehittämistoimenpiteiksi. Ohjaajille järjestetään koulutus- ja perehdyttämispäivä.